

מדד המגדר אי־שוויון מגדרי בישראל

2016

הגר צמרת־קרצ'ר

חנה הרצוג | נעמי חזן

יוליה בסין | רונה ברייר־גארב | הדס בן אליהו

מכון ון ליר בירושלים

THE VAN LEER JERUSALEM INSTITUTE

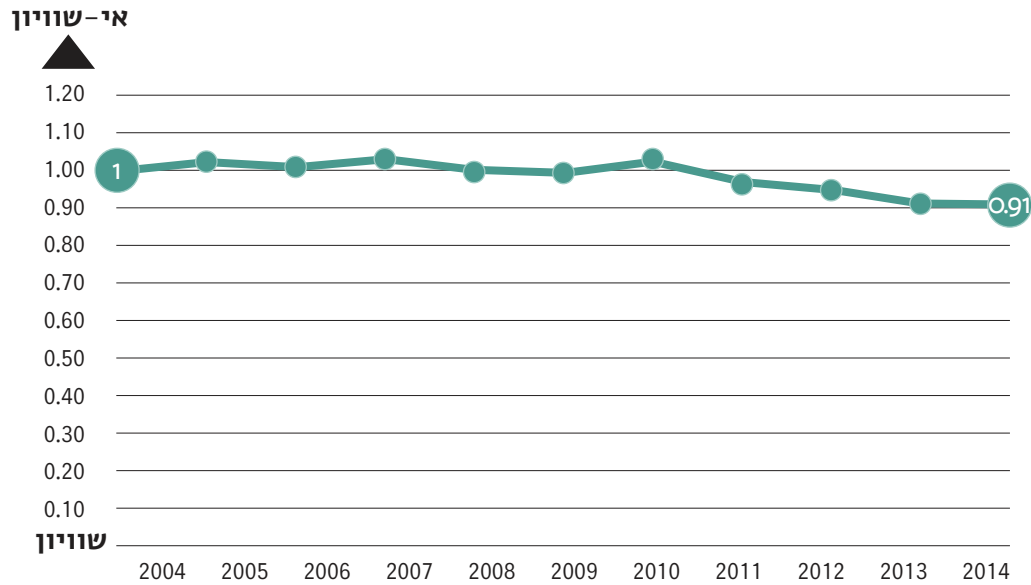
معهد فان لير في القدس

שוות • WIPS

המרכז לקידום נשים בזירה הציבורית

רמת האי-שוויון המגדרי לאורך השנים

רמת האי-שוויון המגדרי נותרה ללא שינוי ניכר בין השנים 2004 ו-2010. משנת 2011 נרשם צמצום של אחוזים בודדים באי-שוויון, אך הצמצום נבע, לפחות בחלקו, מהרעה כללית בהיבטים תעסוקתיים בקרב נשים וגברים כאחד, ולא משיפור במצבן של נשים.

מדד המגדר

מדד המגדר של שוות - המרכז לקידום נשים בזירה הציבורית
 במכון ון ליר בירושלים הוא כלי מדידה רב עוצמה הבוחן שינויים לאורך זמן במצבם של נשים וגברים בישראל מאז שנת 2004. המדד מציג תמונה מפורטת של מצב האי-שוויון בתחומי חיים שונים - עבודה, השכלה, עוני, עוצמה פוליטית וכלכלית, תרבות ותקשורת, אלימות, חלוקת זמן, בריאות, יחסי מרכז-פריפריה, והחברה הערבית - ומדי שנה מתווספים לו תחומים חדשים. בחינת האי-שוויון המגדרי נעשית לא רק על פי ההבחנה הבינארית בין גברים לנשים אלא גם בהצטלבויות בין מגדר לבין מיקומים חברתיים שונים, כמו הפריפריה והחברה הערבית בישראל. הנתונים שמספק המדד מאפשרים לו להיות מצפן למקבלי החלטות ולגורמים ממשלתיים וציבוריים בישראל.

עוני

מגדר מקצועי

שוק העבודה

השכלה

זמן

מצב משפחתי

תרבות ותקשורת

עוצמה

פריפריה

החברה הערבית

בריאות

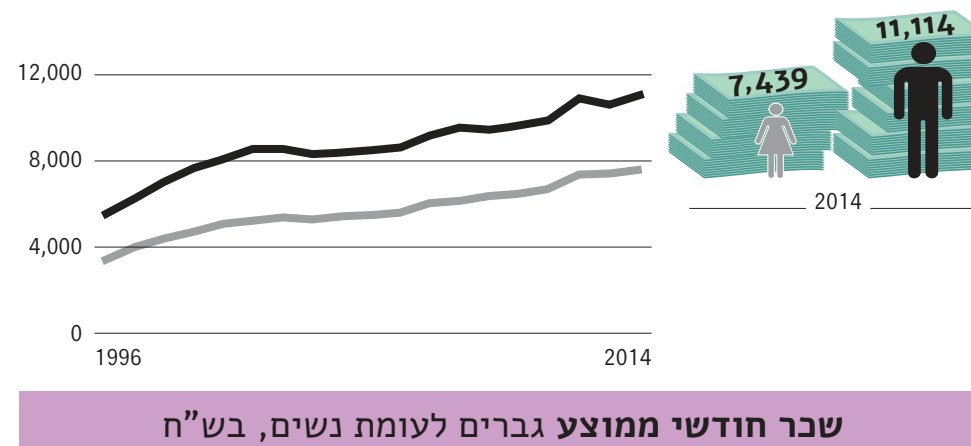
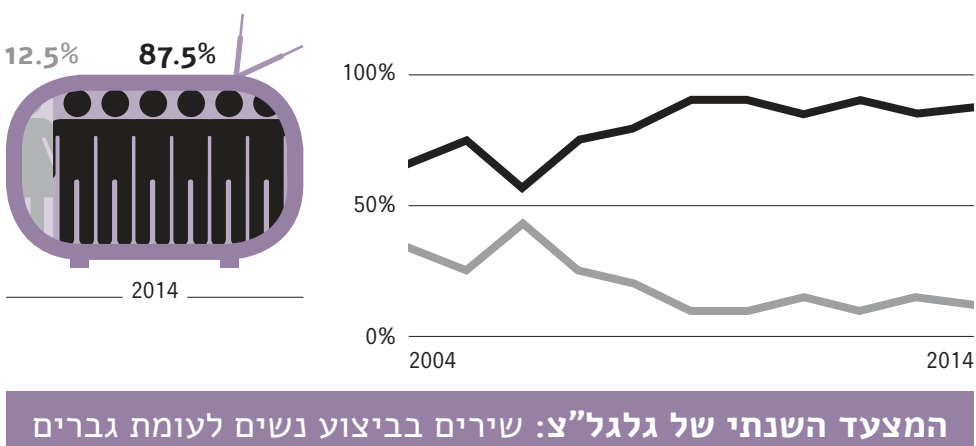
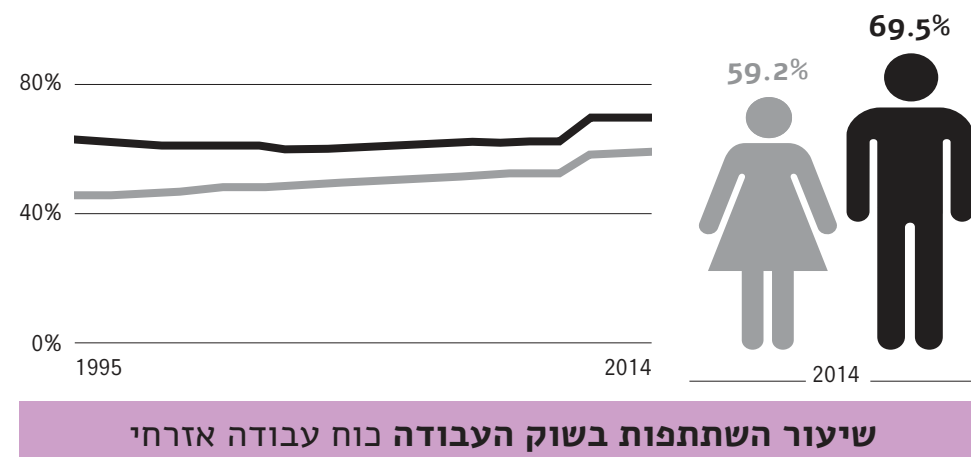
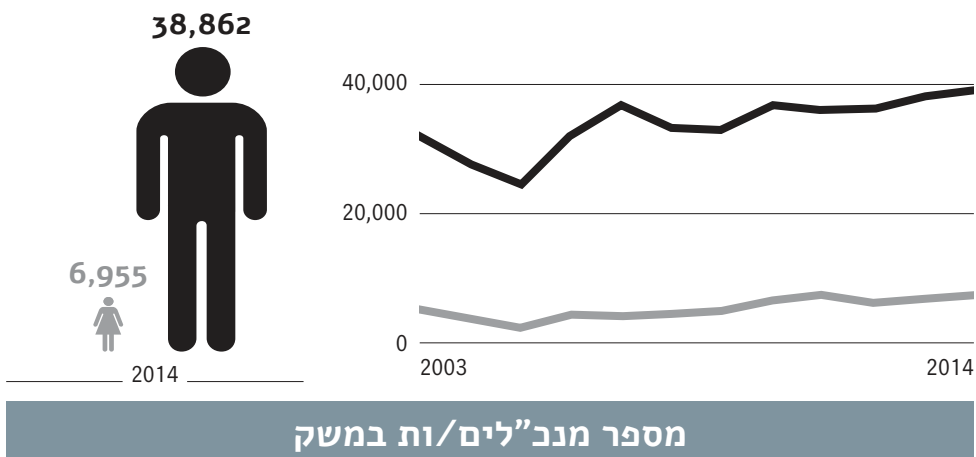
אלימות

לכל אורך החוברת נשים מסומנות בצבע אפור וגברים בצבע שחור

פער מגדרי מתמשך בכל תחומי החיים

ברוב תחומי החיים נשמר פער מגדרי לטובת הגברים. במקצת התחומים לא זו בלבד שהפער אינו מצטמצם אלא הוא אף גדל עם הזמן.

עומק האי-שוויון

חישוב עומק האי-שוויון מאפשר לזהות באיזה תחום הפער המגדרי הוא הגדול ביותר ובאיזה תחום הוא הקטן ביותר. ככל שהאחוז קרוב יותר ל-100 האי-שוויון גדול יותר.

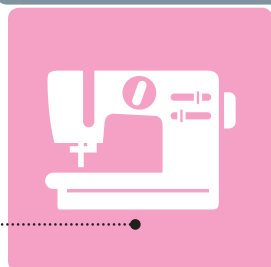
עוצמה פוליטית וכלכלית

57.1%

מגדור מקצועי

52.4%

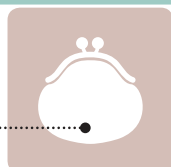

החברה הערבית

45.1%

עוני

32.8%

שוק העבודה

30.7%

פריפריה

29.0%

השכלה

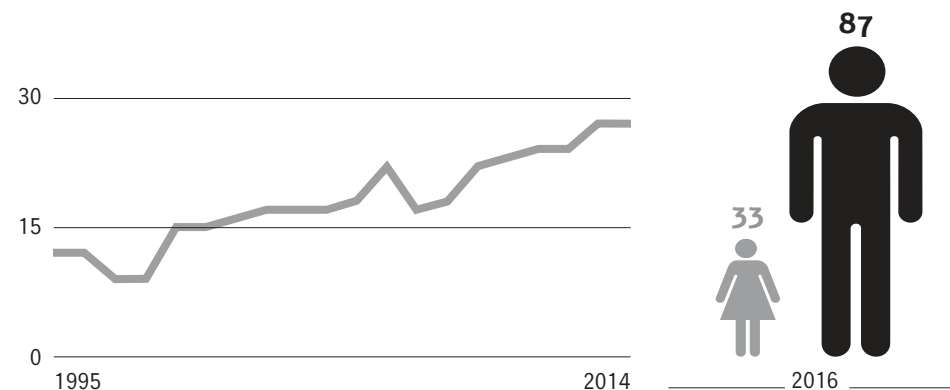
3.7%

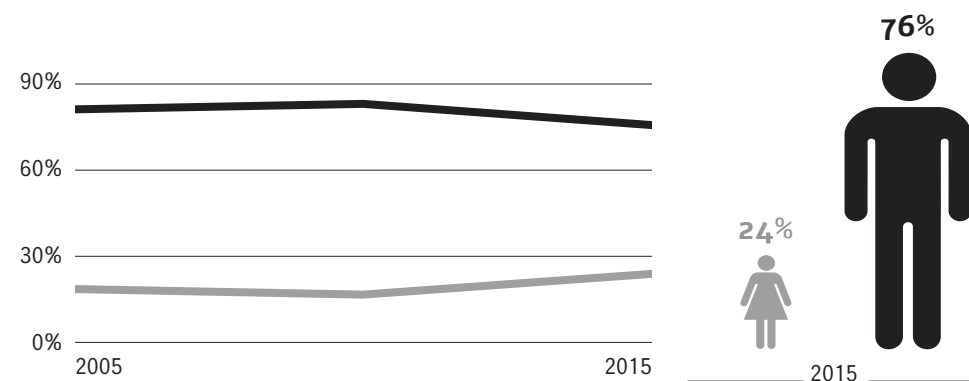
זמן

14.0%

פער מגדרי מתמשך בכל תחומי החיים

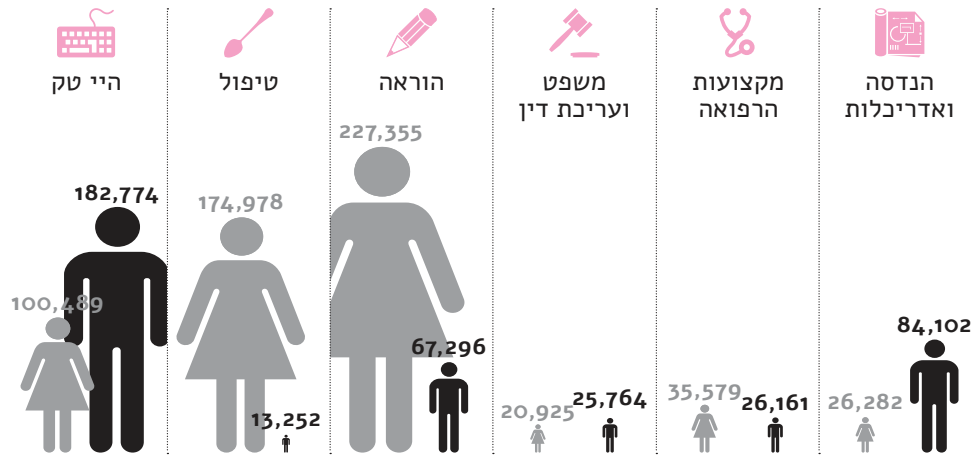
מספר הנשים בכנסת

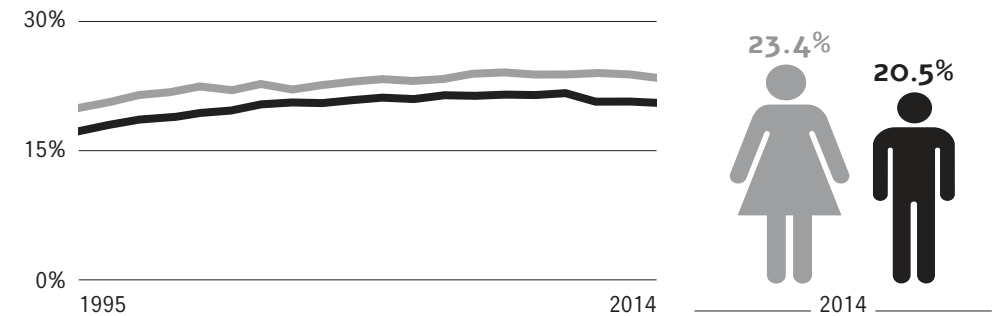
סיקור נשים וגברים בתקשורת

השכלה ותעסוקה

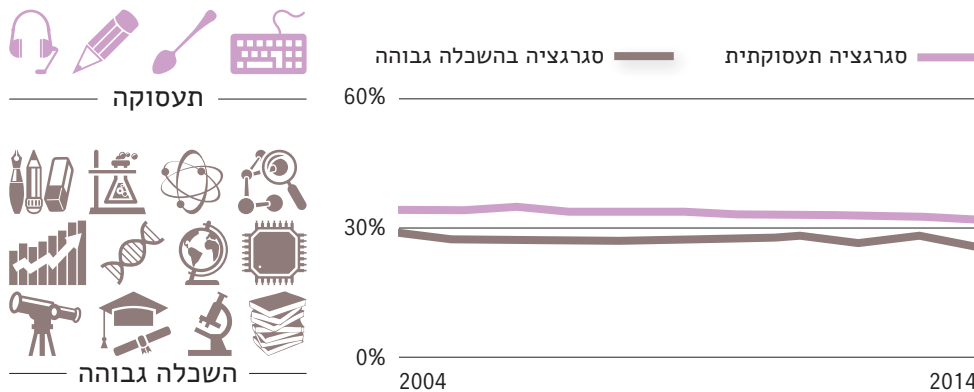
יותר ויותר נשים רוכשות השכלה גבוהה ואף מרחיבות את תחומי הלימוד. עם זאת, חסמים מבניים ותרבותיים מקשים עליהן לתרגם הישגים אלה לצמצום פערים בשוק העבודה ובזירה הפוליטית והכלכלית.

האי-שוויון המגדרי בתחומי התעסוקה

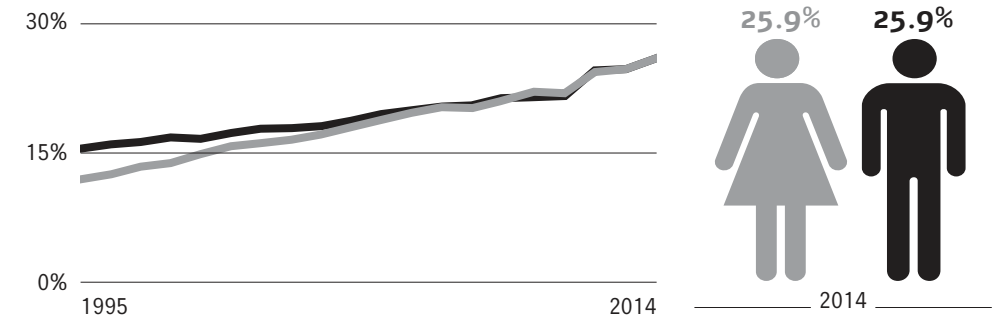

שיעור בוגרי/ות 13-15 שנות לימוד

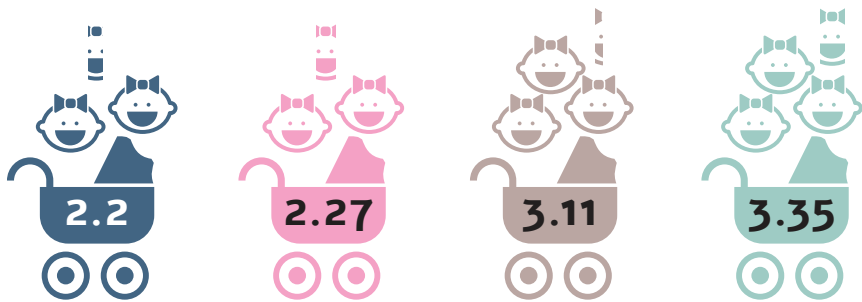

סגרגציה תעסוקתית וסגרגציה בהשכלה הגבוהה

* סגרגציה: הפרדה מגדרית בתעסוקה או בהשכלה

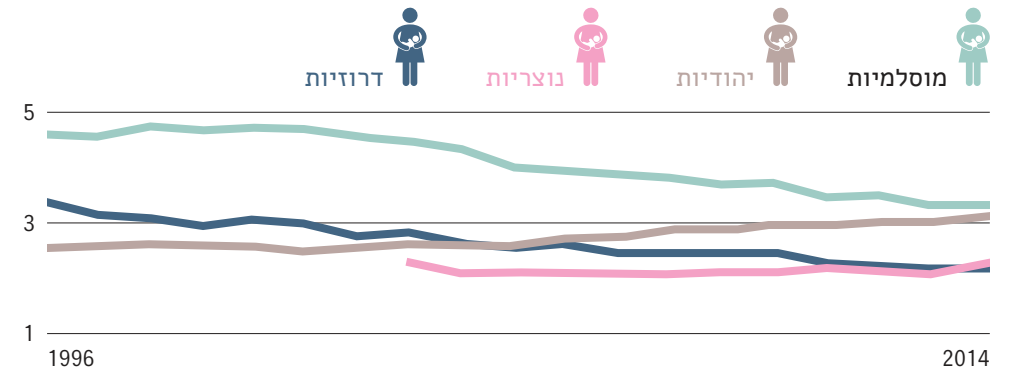
שיעור בוגרי/ות 16 שנות לימוד ומעלה

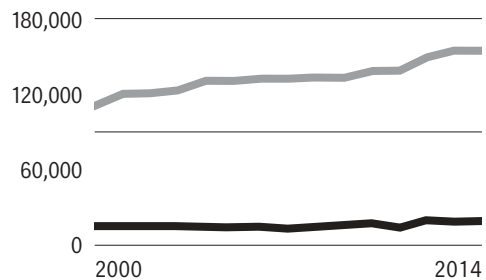
ממוצע ילדים לאישה, 2014

עבודה-משפחה

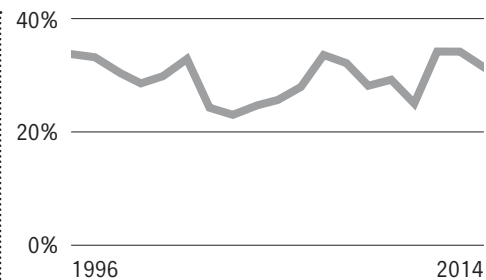
נשים הן עדיין האחראיות העיקריות לעבודות הבית ולטיפול במשפחה. עבודות אלו הן **עבודות שקופות** שכן לרוב אינן זוכות להכרה ולתגמול, אבל הן משמשות חסם להשתלבות מלאה ושוויונית של נשים בשוק העבודה.

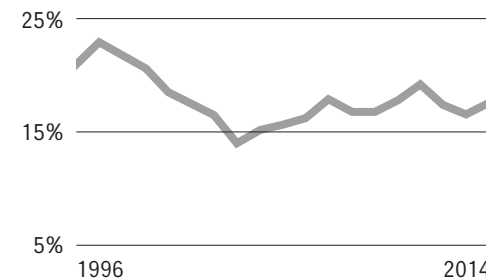
מספר ילדים ממוצע לאישה לפי קבוצת אוכלוסייה

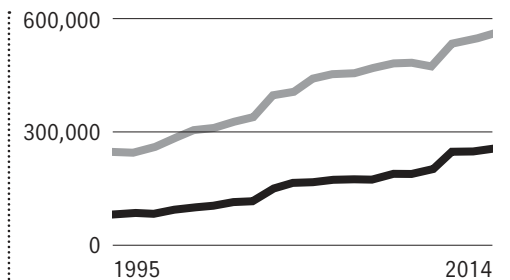
נשים לעומת גברים
בראש משפחות חד-הוריות

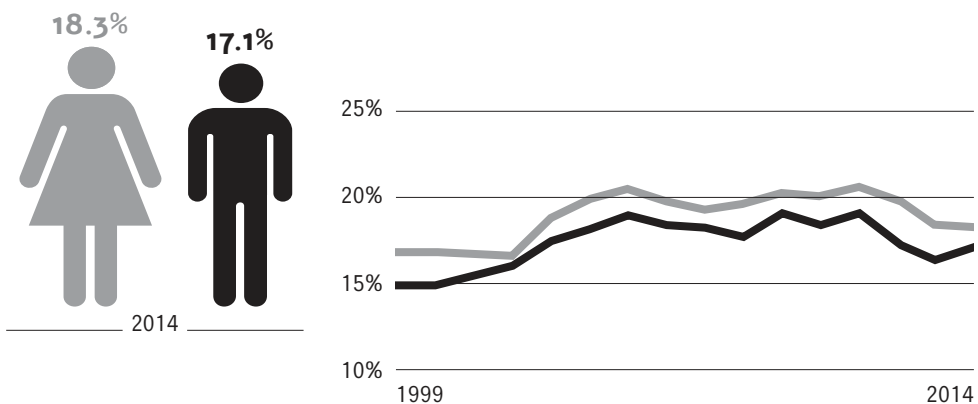
שיעור הנשים
שאינן מועסקות
עקב היותן עקרות בית

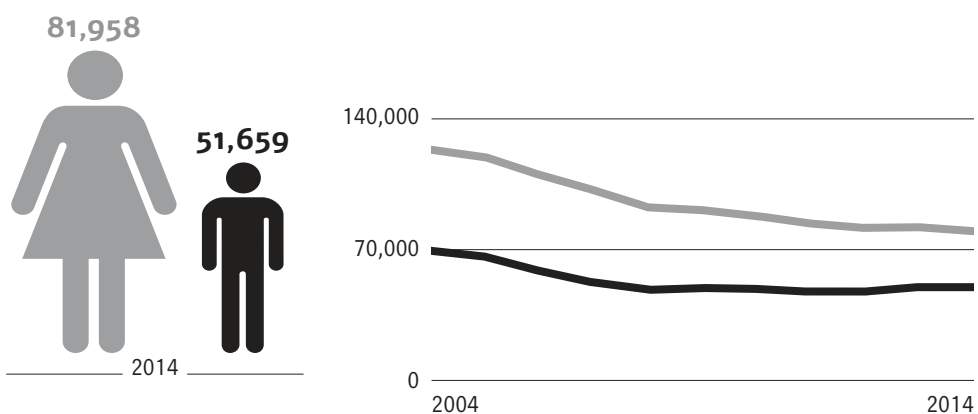
שיעור העובדות
במשרה חלקית
עקב היותן עקרות בית

העובדים/ות
במשרה חלקית

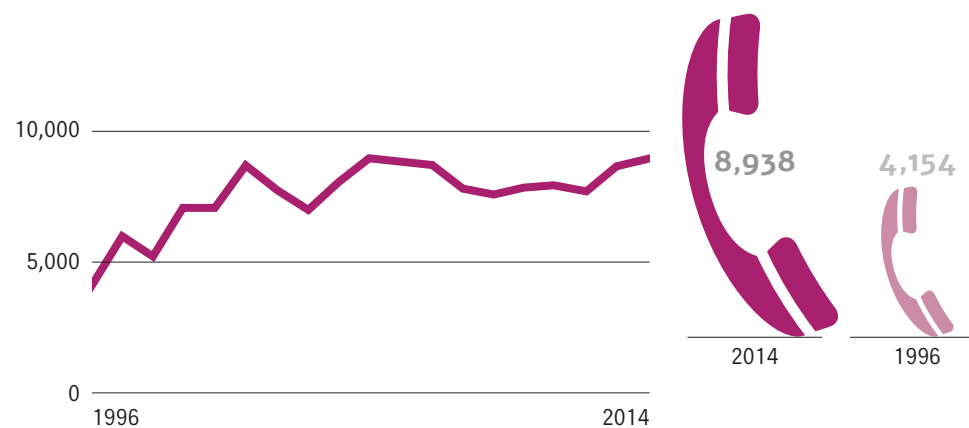
היקף העוני לאחר תשלומי העברה ומסים

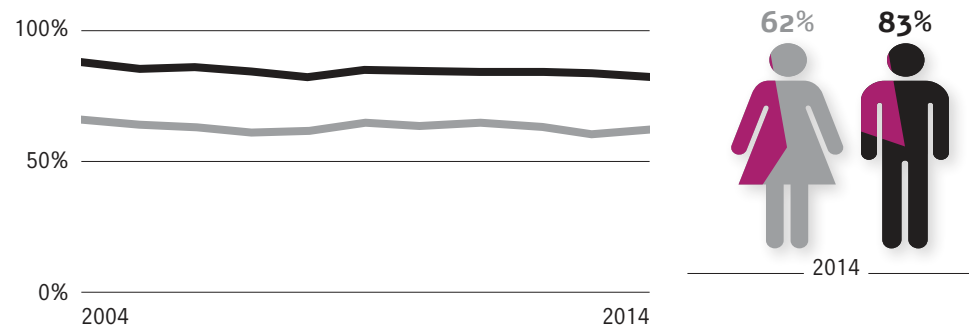
מקבלי/ות הבטחת הכנסה מספר הנשים לעומת מספר הגברים

פגיעות וסיכון

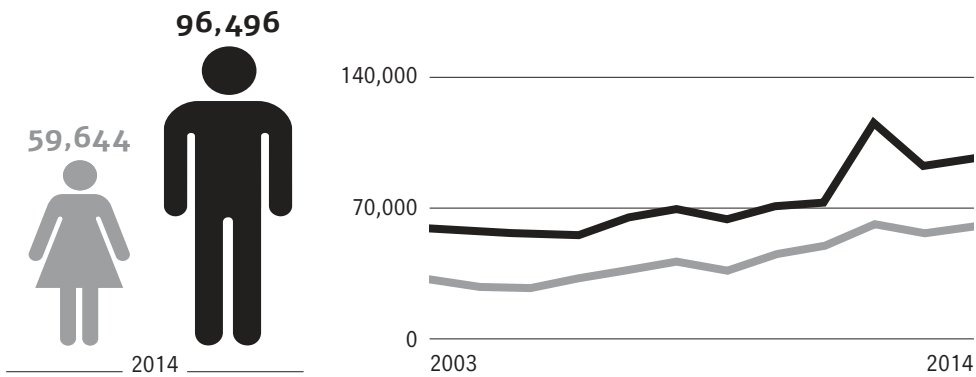
נשים ככלל עניות יותר מגברים וחשופות לאלימות המופנית כלפיהן מעצם היותן נשים. תמונת מצב זו משפיעה לרעה על נוכחותן ועל מעמדן של נשים במרחב הציבורי.

מספר הפניות החדשות מדי שנה למרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית

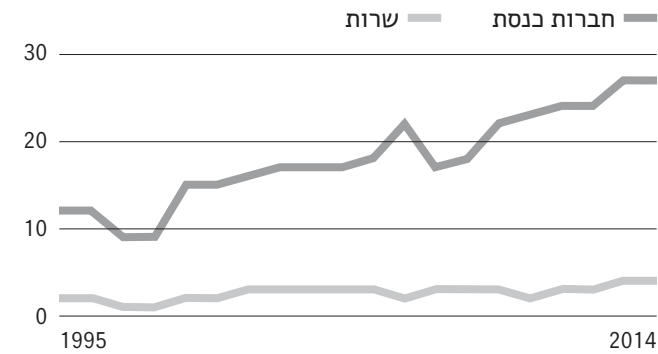
תחושת ביטחון בהליכה ברחוב

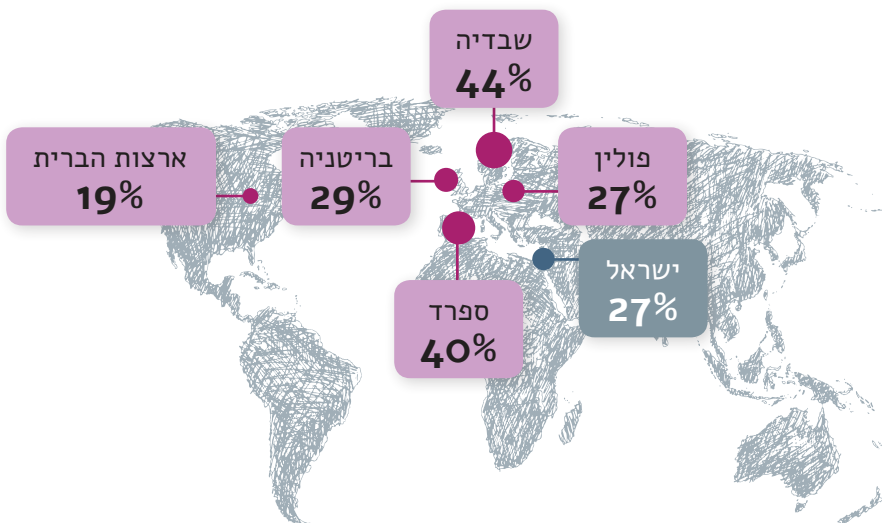
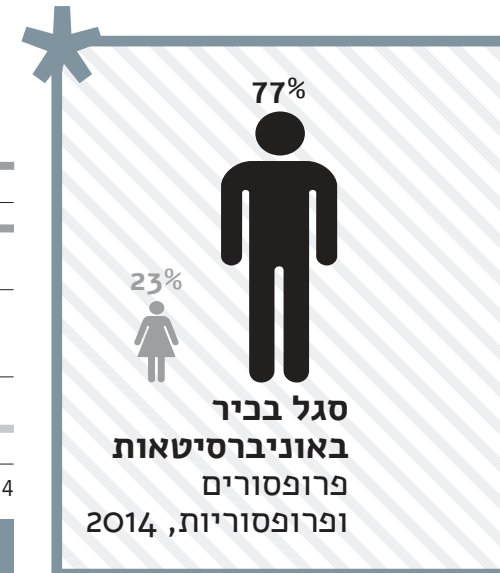
מנהלים בכירים ומנהלות בכירות במשק

עוצמה פוליטית וכלכלית

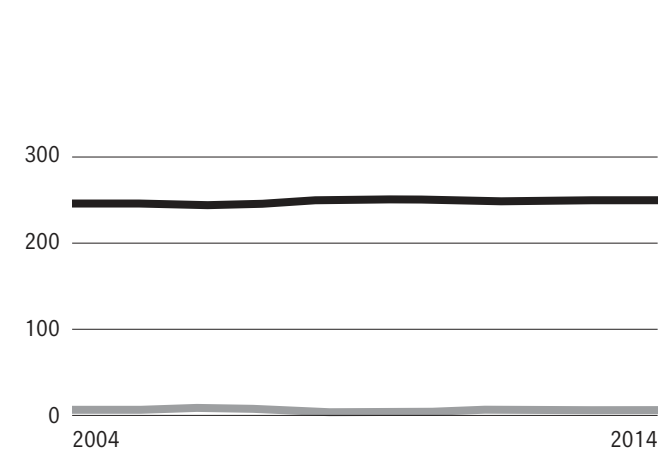
עמדות המפתח בזירה הפוליטית והכלכלית מאוישות ברובן המכריע על ידי גברים.

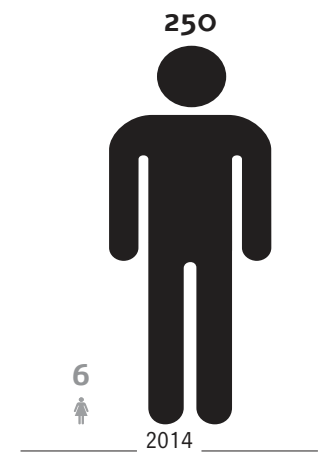
מספר הנשים בכנסת ובמשלה

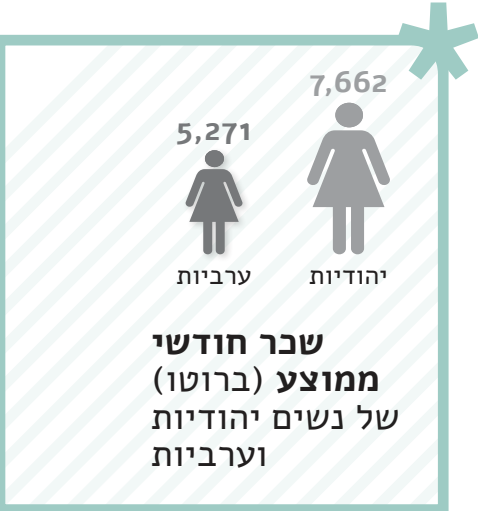
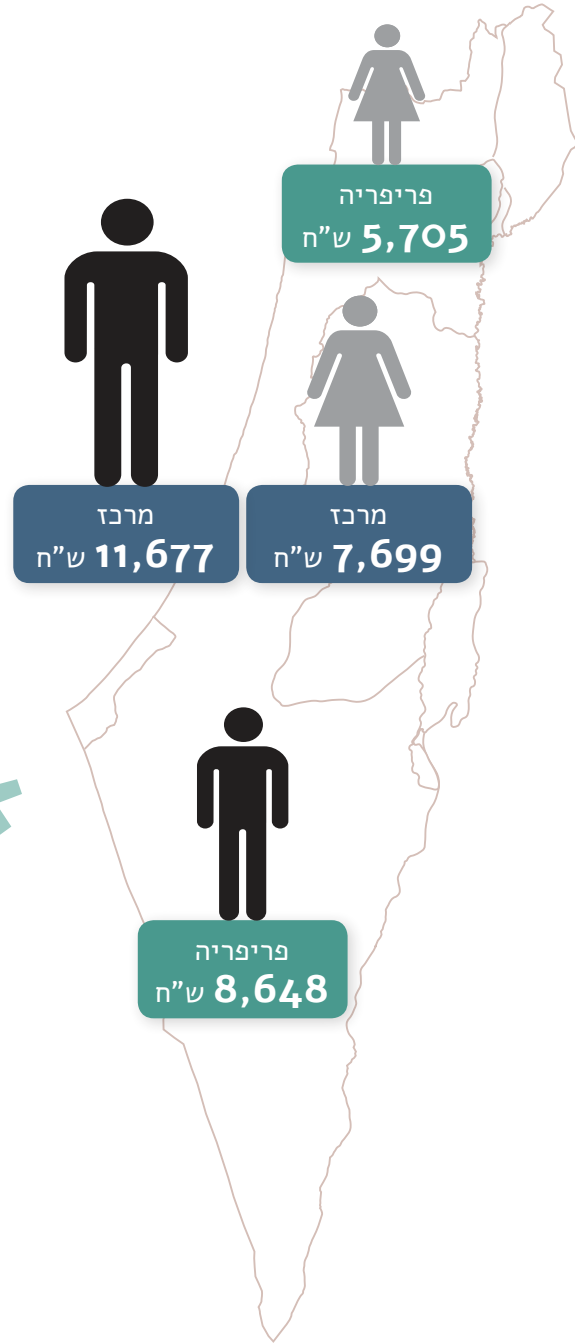
שיעור נשים בפרלמנטים, 2016

ראשי רשויות מקומיות ומועצות אזוריות

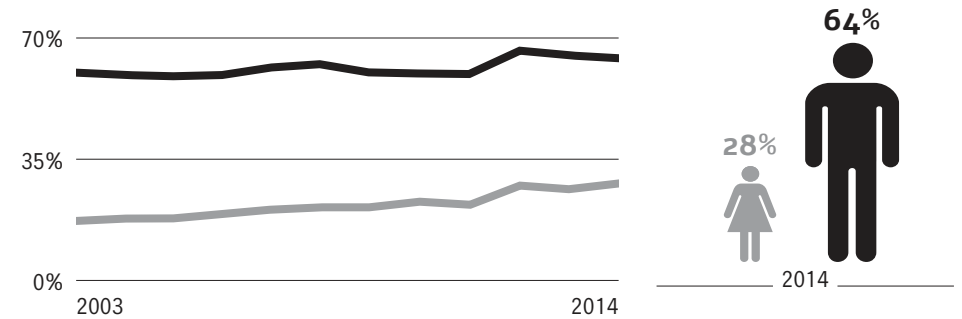

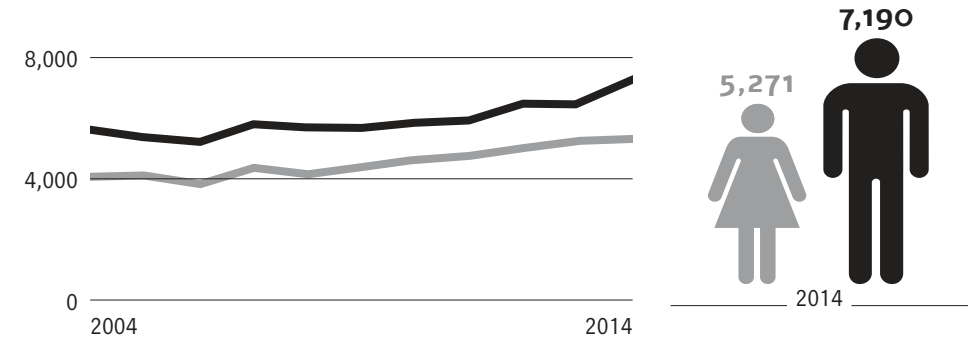
שכר חודשי במרכז ובפריפריה, 2014

מגוון בקרב נשים

על מנת להבין לעומק את מצבן של נשים שונות יש להביא בחשבון השתייכות אתנית ולאומית, מקום גיאוגרפי, מצב כלכלי, חשיפה לאלימות וגורמים נוספים. ההצטלבות בין מגדר לבין גורמים אלו יוצרת הבדלים בין נשים ומעצימה את פגיעותן של נשים מקבוצות מוחלשות. כך, השכר החודשי הממוצע של נשים ערביות נמוך משכרם של גברים ערבים ומשכרן של נשים יהודיות, ונשים בפריפריה משתכרות פחות מגברים בפריפריה ומנשים במרכז הארץ.

השתתפות בכוח העבודה בחברה הערבית בישראל, נשים מול גברים

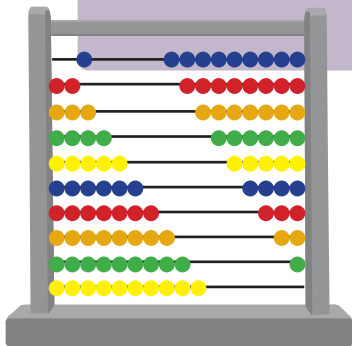
שכר חודשי ממוצע בחברה הערבית בישראל, נשים מול גברים

חשיבה חדשה על ההסדרים המגדריים המאפיינים את שוק העבודה, ובכלל זה המבנה המגדרי של היחסים שבין המשפחה והעבודה, דפוסי העבודה של גברים, חלוקת הזמן והאחריות לפעילויות שונות בין נשים לגברים

4

חישוב מחדש של החשבונאות הלאומית באופן שעשייתן ותרומתן הכלכלית של נשים יבואו בה לידי ביטוי ויתוגמלו בדרכים שונות

5

המלצות לכיווני פעולה ומדיניות

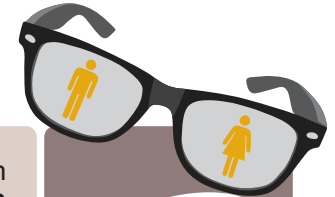

הצבת יעדים מדידים לצמצום הפערים המגדריים בתחומים השונים באופן שיטתי מתוך מטרה להגיע להישגים משמעותיים בתוך עשור

1

הפעלת אסטרטגיה של **הטמעת חשיבה מגדרית** בכל התחומים:

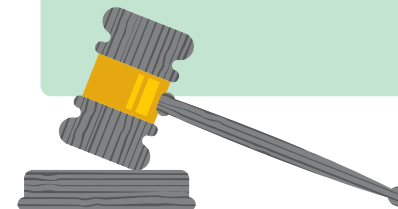
- יצירת מנגנונים של ייצוג הולם לנשים בכל צומת של קבלת החלטות
- שילוב היבטים מגדריים בקבלת החלטות מתוך רגישות לצרכים של קבוצות ספציפיות
- בחינה מגדרית של השלכות המדיניות

2

קידום חקיקה שתעגן איסוף נתונים במבט מגדרי באופן שיטתי ורציף

3

מרכז שוות במכון ון ליר בירושלים שם לו למטרה להטמיע את מושג השוויון המגדרי בחשיבה ובפעולה החברתית, ובכך להוציא את סוגיית האי-שוויון המגדרי מתחום אחריותן הבלעדית של הנשים ולנסחה כתפיסת עולם חברתית הנוגעת לכלל החברה בישראל. המבט המגדרי חושף את המנגנונים המכוננים אי-שוויון ביחסי הכוח הכלכליים, הפוליטיים והתרבותיים בין גברים לנשים. הרחבתו של מבט זה אל החברה בכללותה מאפשרת לקרוא תיגר על הסדר החברתי הקיים ולגרום לכך שעולמן, צורכיהן וניסיון חייהן של נשים ממגוון מיקומים חברתיים וקבוצות יובאו בחשבון בכינונו של סדר זה.

פיתוחו ופרסומו של מדד המגדר התאפשרו הודות לתמיכתן הנדיבה של הקרנות הבאות:

רחוב ז'בוטינסקי 43, ירושלים 9104001, ת"ד 4070, טל' 02-5605222; פקס 02-5619293
43 Jabotinsky St., Jerusalem 9104001, P.O.B. 4070, Tel. 972-2-5605222, Fax. 972-2-5619293
شارع جابوتنسكي 43، القدس 91040، ص. ب. 4070، تلفون: 02-5605222، فاكس: 02-5619293
vanleer@vanleer.org.il • www.vanleer.org.il

